

ВРЕМЕ Е ДА ЗАЩИТИМ И ПРИРОДАТА!

Акад. ПЕТКО СТАЙНОВ
 народен представител

Не може да не направи впечатление, че напоследък, главно по начин на Отечествения фронт и на някои други обществени организации бяха устроени в редица центрове многолюдни събрания, на които бе поставен въпросът за организиране на борбата за защита на природата. Защото наистина ресурсите, които природата е предоставила за използване от човека, сега става нужда да бъдат защитавани срещу неблагоприятни посегателства, замърсявания, разхищения. При така силно развиващата се индустрия, при тези големи натрупвания на хора в грамадни градове, при тези най-съвършени технически средства за използване на природните богатства почват да се влошават, развалят и замърсяват, да се оказват непригодни за използване или да бъдат вече в недостатъчно количество.

Човекът, индустрията, машината, големият град — всичко това вече сериозно застрашава природата, застрашава природните богатства. По цял свят вече се надига общ повик: да се пазят околната среда от посегателства, замърсявания и разхищавания!

Такова явление именно се забелязва напоследък у нас. Навсякъде пролича загриженост и дори тревога за утрешния ден, за бъдещите поколения във връзка със съдбата на природните ресурси.

Но онова, което трябва особено да се отбележи, то е, че у нас, главно на събранията, организирани в страната, макар да се чувства ясно тревога заради застрашаването на природата, не винаги ясно се очертава в съзнанието на хората кое точно е застрашено и какво сме призовани да браним или да подобряваме. Много често защитата на природата се свежда едва ли не само до защита на горите, на красивите горски пейзажи, на дивеча, на рибата, та поради

едва ли не единствено към за лесяването.

Горите безспорно са едно важно природно богатство, което е силно застрашено от безразборна и прекалена сеч. Но защитата на природата днес се схваща много по-широко. Защитата на природата не се разбира само като предпазване на горите от прекалено или безразборно изсичане; не се разбира и само като организиране на мероприятия за изхранване на дивеча или за по-пречване на безогледното му избиване.

Защита на природата означава най-първо предпазване на водите в реките от безразборно замърсяване от индустрията и организиране на пречистването им. Защита на природата означава организиране на мероприятия за опазване и пречистване на въздуха от дим, пушек, сажди, прах, отровни пари и газове, предизвикани от индустриални заводи, електроенергетически централи, циментови фабрики, автомобили. Тя означава преустановяване прекалената или неправилната употреба на химически средства, с които се урежда почвата и се влошава качеството на земеделските продукти. Защита на природата означава още борба за опазване чистотата на морските води и плажове, замърсявани с петролни продукти, произхождащи от рафинерии и петролоносачи, а в някои страни замърсявани и от атомни, радиоактивни отпадъци. Защита на природата означава рязко налягане извозване, пласиране или изгаряне на сметта от градовете и индустрията. Тя означава също така да не се допусне прекалено или безразборно изземане на плодородни работни земи за неземеделски цели.

Защита на природата означава защита, опазване, съхраняване, подобряване на всички тези природни ресурси, като

(Следва на 3-а стр.)

ВРЕМЕ Е ДА ЗАЩИТИМ И ПРИРОДАТА!

(Продължение от 1-а стр.)

се знае, че днес при възможностите на науката и техниката вече не може да се смята, че те са в безгранично големи количества.

Така разбира понятието защита на природата и нашият Закон за опазване въздуха, водите и почвата от замърсяване от 1963 год. — един от най-добрите закони в Европа по тези въпроси, изграден в социалистически дух. Така разбират защита на природата и редица други наши закони от поново време — „Закон за защита на природата“ (1967); „Закон за опазване на работната земя“, „Закон за водите“ (1970), и др. Това разбира се трябва да стои в центъра на сега организиращото се всенародно движение за защита на природата у нас.

Но за да даде резултати, това движение трябва надлежно да се организира с помощта на държавата, като се съгласуват и направляват всички инициативи в тази посока. Защото за съжаление, макар и гласуваните закони, и издадените наредби да са добри, приложението им досега не е още напълно удовлетворително.

Най-голямата слабост е прилагането на тези закони в много ведомствено-статна. У нас с проблема за защита на природата и особено за опазване качеството на водите се занимават десетки учреждения, ведомства, институти, предприятия. Често те се дублират или дори си пречат, защото всеки тегли нещата към себе си и иска да се наложи на другите. Това е и нерационално, и вредно, а главно скъпо и представлява разточителство на хора и средства. Предвиденият със закона за защита на природата (1967) върховен орган — Национален съвет за защита на природата, не се развил като рязко ведомство. Другаде на пример във Франция само пре-

ди няколко дни се създаде в министерство „за опазване на околната среда“, което обедини, съгласува и ръководи пряко всички служби и инициативи по защита на природата. Следва да се помисли дали у нас не е вече време да се учреди като ведомство или обществен институт със своите органи особен комитет, който да обедини и централизира всички служби и институти в тази област. Това ще отговори и на общата линия на държавната и стопанската политика за координация и интеграция стопанския живот.

Един такъв комитет трябва не само да ръководи превантивната дейност за опазване на всички природни ресурси, но и — а това е много важно — да организира ефикасен и строг контрол по прилагането на всички закони и наредби, свързани с този важен проблем. В това отношение досега у нас са отбелязани много слабости.

Всички тези въпроси трябва да станат предмет на обсъждане в предстоящите нови съобщения по организиране и опазване на околната, природната среда.

Телевизионни

ВТОРНИК, 12 януари

17.35 — За пионерите: П. „Звезда“, 18.00 — Новини, 18.10 — Предаване за научното и техническо студентско творчество, за артисти, отличени със специални грамоти на ЦК на ДКМС, МНП и студентския „Студентска трибуна“, 18.30 — Реклами, 18.50 — Забавна програма, 19.00 — „Красива столица — културни граждани“, 19.30 — „Творци и творби“ — изложба на художниците от София, 19.50 — Лека нощ, деца! 20.00 — По света и у нас, 20.30 — „Скок в тъмнината“ — чехословашки игрален филм, 22.00 — „Прогрес“ — „Проблеми на наследствеността“, 22.30 — Новини, 22.50 — „Руска зима“ — II действие из балета „Пепеляшка“ от Прокофиев.